steld, mag niet worden verlangd dat anti-crisismaatregelen als in artikel 58 van het EGKS-Verdrag bedoeld, worden aangewend om de gevolgen van door de Lid-Staten wederrechtelijk verleende steun te verhelpen.

6. Naar de aard van het bij artikel 58 van het EGKS-Verdrag ingestelde mechanisme, heeft elke produktiebeperking zowel haar weerslag op de verkoopmogelijkheden binnen de gemeenschappelijke markt als op de exportmogelijkheden. Het heeft geen zin produktiequota in te stellen, wanneer de ondernemingen vrij blijven ongecontroleerde hoeveelheden naar derde landen uit te voeren, immers zulke exporten kunnen niet slechts aan de belangen van de Gemeenschap op die markten afbreuk doen, maar ook bepaalde hoeveelheden naar de binnenmarkt doen terugvloeien en het aldaar bestaande evenwicht in gevaar brengen.

7. Het staat aan de Commissie te beoordelen of in het kader van krachtens artikel 58 te treffen maatregelen ook de handel met derde landen in aanmerking moet worden genomen. Het ligt op de weg van die instellingen in zoverre zowel met de eigen behoeften van de gemeenschappelijke markt als met de belangen van de Gemeenschap in haar betrekkingen met derde landen rekening te houden. Ofschoon de Commissie in artikel 58 bevoegd wordt verklaard om in een uitgesproken crisisperiode in de produktie in te grijpen, terwijl over de handel met derde landen niet wordt gesproken, is de bepaling nochtans niet in die zin te verstaan dat er aan de onderscheiden ondernemingen alleen maar een totaal produktiequotum mag worden toegewezen, dat hetzij op de binnenmarkt, hetzij op de markten van derde landen zal kunnen worden afgezet.

In de gevoegde zaken 311/81 en 30/82,

KLÖCKNER-WERKE AG, ijzer- en staalonderneming, gevestigd te Duisburg, vertegenwoordigd door B. Börner, hoogleraar te Keulen, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij de advocaat E. Arendt, kantoorhoudende aldaar, Rue Philippe-II 34B,

verzoekster,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur N. Koch, als gemachtigde bijgestaan door E. Grabitz, hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Berlijn, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij O. Montalto, lid van de juridische dienst der Commissie, Bâtiment Jean Monnet, Plateau du Kirchberg,

verweerster,

betreffende de gehele of gedeeltelijke nietigverklaring van de individuele beschikkingen van de Commissie de dato 26 oktober 1981 en 4 december 1981 tot vaststelling van de aan verzoekster voor het vierde kwartaal van 1981 en voor het eerste kwartaal van 1982 opgelegde produktiequota,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Vierde kamer),

samengesteld als volgt: A. O'Keeffe, kamerpresident P. Pescatore, G. Bosco, T. Koopmans en K. Bahlmann, rechters,

advocaat-generaal: G. Reischl
griffier: P. Heim

het navolgende

ARREST

De feiten

I — Feiten en schriftelijke behandeling

Een uitgesproken crisissituatie op de staalmarkt in de zin van artikel 58 van het EGKS-Verdrag deed de Commissie besluiten tot de invoering — bij beschikking nr. 2794/80 van 31 oktober 1980 (PB L 291, blz. 1) — van een produktiequotastelsel voor de ondernemingen van de ijzer- en staalindustrie der Gemeenschap, dat tot 30 juni 1981 zou blijven gelden.

Volgens de artikelen 2-4 van die beschikking zou de Commissie voor de afzonderlijke ondernemingen per kwartaal quota vaststellen voor de produktie van ruw staal en van de vier categorieën walserijprodukten. De berekening dier quota zou voor elke onderneming zijn gebaseerd op de referentieproduktiecijfers per kwartaal, in dier voege dat voor elke maand van het betrokken kwartaal dezelfde maand in de periode juli 1977-juni 1980 in aanmerking zou worden genomen gedurende welke het totaal van de produktie van de vier categorieën walserijprodukten het hoogst was geweest. De drie aldus gekozen maanden vormden de referentieperiode en de referentieproduktiecijfers voor ruw staal en voor de vier categorieën walserijprodukten zouden

gelijk zijn aan de onderscheiden produktiecijfers tijdens de referentieperiode.

In de gevallen in de leden 3, 4, en 5 van artikel 4 der beschikking bedoeld, kon de Commissie evenwel de referentieproduktiecijfers — en derhalve de produktiequota die aan de betrokken ondernemingen werden toegewezen — binnen zekere grenzen verhogen. In de beschikking was voorts bepaald dat een onderneming, indien de daarbij opgelegde produktie — of leveringsbeperkingen voor haar uitzonderlijke moeilijkheden zouden doen rijzen, zich tot de Commissie kon wenden; de Commissie zou het geval dan zo spoedig mogelijk in het licht van de doelstellingen der beschikking onderzoeken en in voorkomend geval tot aanpassing van de bepalingen der beschikking overgaan.

Toen de geldigheidsduur van de regeling teneinde liep, heeft de Commissie in het voortduren van de uitgesproken crisissituatie aanleiding gevonden tot vaststelling van de nieuwe algemene beschikking nr. 1831/81 van 24 juni 1981 (PB L 180, blz. 1), waarbij de quotaregeling, enigszins gewijzigd, werd verlengd.

Onder meer werden er, wat ruwstaal en walserijprodukten betreft, zes categorieën onderscheiden, en de eerste dier categorieën (waaronder de onderhavige produkten vallen) werd in vier sub-categorieën onderverdeeld. Alleen op de produkten van deze categorie was, behoudens enkele uitzonderingen, het nieuwe quotastelsel van toepassing, terwijl voor de overige produkten een stelsel van toezicht werd ingesteld.

De wijze van berekening van de referentieproduktiecijfers voor onder de quotaregeling vallende produkten werd gewijzigd in die zin dat zou worden uitgegaan van het gemiddelde van een voor een langere referentieperiode vastgestelde produktie en de referentieproduktie die onder het stelsel van beschikking nr. 2794/80 gediend had ter vaststelling van de quota. Het eerste element van dit gemiddelde is de produktie over: a) het jaar 1974; b) de 12 gunstigste maanden in het tijdvak juli 1977/juni 1980; c) de periode juli 1979/juni 1980. Het tweede element is de jaarlijkse produktie, herberekend op grondslag van de produktiequota welke de ondernemingen krachtens beschikking nr. 2794/80 voor het vierde kwartaal van 1980 en het eerste kwartaal van 1981 zijn toegekend.

De mogelijkheid van individuele aanpassing welke in de vroegere beschikking was voorzien voor ondernemingen waar de bezettingsgraad meer dan 10 % beneden het communautaire gemiddelde lag (artikel 4, lid 3) kwam te vervallen en de algemene billijkheidsclausule van artikel 14, volgens welke de quota in geval van „uitzonderlijke moeilijkheden" konden worden aangepast, werd in dier voege ingeperkt dat zij alleen voor kleine ondernemingen zou gelden.

Krachtens voormelde regeling heeft de Commissie de firma Klöckner-Werke AG te Duisburg bij brieven van 26 oktober 1981 onderscheidenlijk 4 december 1981 in kennis gesteld van de referentieproduktiecijfers en de haar voor het vierde kwartaal van 1981 onderscheidenlijk voor het eerste kwartaal van 1982 toegekende produktiequota. Vast staat dat beide brieven individuele beschikkingen inhielden; met name zijn daarbij, wat de onderhavige zaken betreft, de produktiequota voor produkten van de categorieën Ia en Ib op 197 920 ton en 203 563 ton, onderscheidenlijk op

178 611 en 191 931 ton vastgesteld. Ook zijn in beide beschikkingen de gedeelten der quota vastgesteld die op de markt van de Gemeenschap mochten worden geleverd.

Krachtens artikel 33 van het EGKS-Verdrag heeft de firma Klöckner-Werke in beroep bij het Hof de (gehele, subsidiair gedeeltelijke) nietigverklaring van de beschikking der Commissie de dato 26 oktober 1981 gevorderd. Haar verzoekschrift is op 8 december 1981 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Dezelfde onderneming ging bij op 15 januari 1982 ter griffie ingeschreven verzoekschrift nogmaals in beroep, vorderende dat de beschikking van de Commissie de dato 4 december 1981 (geheel of gedeeltelijk) zou worden nietigverklaard. Bij beschikking van 5 mei 1982 heeft het Hof beide zaken wegens verknochtheid voor de behandeling en de uitspraak gevoegd.

Op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, heeft het Hof besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan. Bij beschikking van 13 oktober 1982 heeft het Hof de gevoegde zaken naar de Vierde kamer verwezen.

II — Conclusies van partijen

Verzoekster concludeert dat het den Hove behage:

— verweersters beschikking van 26 oktober 1981 nietig te verklaren;

— subsidiair:

a) de bij de beschikking vastgestelde produktiequota nietig te verklaren voor zover zij

— wat categorie Ia betreft —:

— lager zijn dan 330 462 ton per kwartaal,

— wat categorie Ib betreft —:

— lager zijn dan 339 924 ton per kwartaal;

b) de produktiequota nietig te verklaren, voor zover betrekking hebbende op de produktie waarvan de bestemming voor derde landen is komen vast te staan;

c) de beschikking nietig te verklaren, voor zover houdende de vaststelling van een gedeelte van de produktie dat op de markt van de Gemeenschap mag worden geleverd;

— verweersters beschikking van 4 december 1981 nietig te verklaren;

— subsidiair:

a) de bij de beschikking vastgestelde produktiequota nietig te verklaren voor zover zij

— wat categorie Ia betreft —:

— lager zijn dan 302 500 ton per kwartaal,

— wat categorie Ib betreft —:

— lager zijn dan 325 300 ton per kwartaal;

b) de produktiequota nietig te verklaren, voor zover betrekking hebbende op de produktie waarvan de bestemming voor derde landen is komen vast te staan;

c) de beschikking nietig te verklaren, voor zover houdende de vaststelling van een gedeelte van de produktie dat op de markt van de Gemeenschap mag worden geleverd;

— verweerster in de kosten te verwijzen.

De *Commissie* concludeert dat het den Hove behage:

— de beroepen te verwerpen;

— verzoekster in de kosten te verwijzen.

III — Middelen en argumenten van partijen

Tot staving van haar beroep bedient *verzoekster* zich van vijf middelen die zowel tegen de algemene beschikking nr.

1831/81 als tegen de individuele beschikkingen van 28 oktober 1981 en 4 december 1981 zijn gericht:

a) schending van het beginsel dat er van de produktiecapaciteit der ondernemingen een minimaal gebruik moet worden gemaakt;

b) schending van een wezenlijk vormvoorschrift: beschikking nr. 1831/81 is niet met redenen omkleed;

c) miskenning van de gevolgen van het verbod van subsidiëring van de ijzer- en staalindustrie van staatswege;

d) de vaststelling van „leverings"quota voor de gemeenschappelijke markt en de contingentering van de exporten zou wederrechtelijk zijn geweest.

e) de Raad zou niet zijn instemming hebben betuigd, althans het bewijs van zodanige instemming zou niet zijn geleverd.

A — Het eerste middel

Verzoekster acht door de voormelde algemene beschikking en individuele beschikkingen het beginsel van artikel 58, lid 2, tweede alinea van het EGKS-Verdrag geschonden. Volgens dat artikel mag het voor een onderneming vastgestelde produktiequotum de bezettingsgraad niet beneden een zeker peil doen dalen. Dit minimum is de gemiddelde bezettingsgraad van de ondernemingen in de Gemeenschap welke, ongeacht dat minimum, aan de volgens beschikking nr. 1831/81 verlaagde referentieproduktiecijfers kan worden afgelezen. Volgens het Verdrag mag de Commissie een referentieproduktie dus niet met een bepaald, steeds gelijk blijvend percentage verlagen, zonder de initiële bezettingsgraad in aanmerking te nemen; het verlangt juist een bescherming van de ondernemingen die door zulk een beperking het zwaarst kunnen worden getroffen en het ergst in gevaar kunnen geraken, i.e. van de ondernemingen waar de bezettingsgraad al aanstonds erg laag was. Dit berust op een aan het recht van alle Lid-Staten gemeenschappelijk algemeen beginsel en is ook logisch: moet tot verlaging van de produktie worden overgegaan, dan loopt een onderneming die de bezettingsgraad van 50 % op 45 % verlaagt meer gevaar dan bij verlaging van 100 % op 90 % het geval zou zijn.

De aangevochten individuele beschikkingen voldoen niet aan de daarmede verband houdende eisen. De Commissie heeft de produktie van walsstraat II voor warmgewalst breedband van het bedrijf te Bremen gerelateerd aan een capaciteit van 355 000 ton per maand, hoewel aldaar in het tijdvak juli 1977/juni 1980 in werkelijkheid 459 000 ton per maand kon worden geproduceerd. Haar produktiemogelijkheden zouden er dus slechts voor 30,8 % (individuele beschikking van 26 oktober 1981) en 28,4 % (individuele beschikking van 4 december 1981) zijn benut bij een communautair gemiddelde van 51,4 % in het vierde kwartaal van 1981 en 48,2 % in het eerste kwartaal van 1982.

Volgens verzoekster had de Commissie van een produktiecapaciteit van 459 000 ton per maand moeten uitgaan. Dit zou buiten twijfel zijn gesteld door een aantal desbetreffende proefnemingen en door de expertiserapporten van de firma Kawasaki Steel Corporation, het Institut de recherche de la Sidérurgie Française en de hoogleraar Jeschar van de technische Hogeschool te Clausthal-Zellerfeld.

Voor het geval dat die rapporten onvoldoende mochten worden bevonden, biedt Klöckner nader bewijs aan. Voor de vaststelling der produktiequota had haars inziens geen acht mogen worden geslagen op mededelingen, door de onderneming met betrekking tot haar produktiecapaciteit voor statistisch gebruik op het enquêteformulier 2/61 verstrekt. Alleen op de daadwerkelijke capaciteit komt het aan. Cijfers betreffende een vroegere en een latere periode komen niet voor vergelijking in aanmerking: de vergelijking kan slechts een en dezelfde periode betreffen.

Op grond van dit één en ander berekent verzoekster de quota die haar hadden moeten worden toegekend indien men van een overeenkomstig het communautair gemiddelde vastgestelde bezettingsgraad zou zijn uitgegaan, met conclusie dat haar quota voor het vierde kwartaal van 1981 in de categorie Ia 330 462 ton en in categorie Ib 339 924 ton en voor het daarop volgend kwartaal 302 500 ton, resp. 325 000 ton hadden moeten bedragen. Op deze berekening berusten de subsidiaire vorderingen, daartoe strekkende dat de bestreden beschikkingen gedeeltelijk, voor zover de daarbij vastgestelde quota beneden voormelde bedragen blijven, zullen worden nietigverklaard.

De *Commissie* bedient zich allereerst van een, tegen die subsidiaire vorderingen gerichte, exceptie van niet-ontvankelijkheid. Zij betoogt dat verzoekster, die aanspraak maakt op hogere produktiequota dan haar werden toegekend, een daartoe strekkende vordering slechts zou kunnen instellen in het kader van een wegens stilzitten aanhangig gemaakt beroep, voor welks instelling de voorwaarden evenwel niet zijn vervuld.

Ten principale betoogt de Commissie dat verzoekster zich er nauwelijks over heeft uitgelaten in hoeverre aan artikel 58 EGKS-Verdrag of een andere verdragsbepaling een verbod om, ongeacht de initiële bezettingsgraad, referentieproduktiecijfers in gelijke mate te verlagen, en een verplichting tot bescherming van ondernemingen met een zeer lage initiële bezettingsgraad kan worden afgelezen. Bepalingen van die strekking komen in het Verdrag niet voor en kunnen ook niet worden afgeleid uit een beweerdelijk aan de rechtsorden van alle Lid-Staten gemeenschappelijke rechtsidee. Dit maakt het gehele betoog van verzoekster, die wilde waarmaken dat de capaciteit van walsstraat II te Bremen hoger is dan door verweerster werd aangenomen, irrelevant.

Verzoekster heeft doen zeggen voor repliek dat zij de opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid ongegrond acht, aangezien haar onderneming door de aangevochten beschikkingen niet wordt begunstigd, maar benadeeld, immers de onderneming had anders naar believen staal- en walserijprodukten mogen produceren. Een beroep wegens stilzitten zou dan ook zinloos zijn geweest. Bovendien kan volgens het EGKS-Verdrag tegen een bezwarend besluit alleen met een beroep tot nietigverklaring, niet ook met een beroep wegens stilzitten worden opgekomen.

De beginselen volgens welke de referentieproduktiecijfers niet uniform mogen worden verlaagd en aan ondernemingen met een bijzonder zwakke bezettingsgraad bescherming moet worden geboden, zouden niet slechts in artikel 58 van het EGKS-Verdrag besloten liggen, maar ook in het bij beschikking nr. 533/82 van de Commissie van 3 maart 1982 (PB L 65, blz. 6) voor betonstaal in beschikking nr. 1831/81 opgenomen artikel 14 ter.

Met betrekking tot de produktiecapaciteit van walsstraat II te Bremen heeft verzoekster — onder overlegging van een aanvullend expertiserapport — opgemerkt dat dit rapport met de andere bijlagen van het dossier ook aan een andere

grief ten grondslag kan worden gelegd: de Commissie heeft een onjuiste toepassing gegeven aan artikel 4, lid 3, van beschikking nr. 2794/80, en die onjuistheid zou, gezien artikel 6, lid 1, a, van beschikking nr. 1831/81, bij de vaststelling van quota overeenkomstig de beschikking hebben doorgewerkt: voor de vaststelling der quota komt het op de produktiecapaciteit in de jaren 1977, 1978 en 1979 aan, en een capaciteit van 459 000 ton per maand heeft ook toen al bestaan; er hadden dus aan verzoekster al aanstonds hogere quota moeten worden toegekend.

De *Commissie* doet zeggen voor dupliek dat zij door de opneming van een nieuw artikel in beschikking nr. 1831/81 alleen maar rekening heeft willen houden met het feit dat bepaalde ondernemingen met een bescheiden fabriekspark, die het helemaal van een beperkt aantal produkten moeten hebben, zich door het quotastelsel voor uitzonderlijke moeilijkheden geplaatst konden zien. Zij heeft zich dus ertoe beperkt ter vaststelling van bijzondere moeilijkheden met andere criteria te werken en zich, wat het minimaal gebruik der capaciteit betreft, tot niets verplicht. Dat een daartoe strekkende verplichting niet bestaat, is door het Hof ook uitgesproken in het nog niet gepubliceerde arrest, op 3 maart 1982 gewezen in de zaak-Alpha Steel (14/81).

B — Het tweede middel

Verzoekster wijst erop dat de Commissie geen reden heeft opgegeven waarom zij de onderneming, door beschikking nr. 1831/81, in een slechtere situatie heeft gebracht dan waarin zij zich sedert de voorafgaande beschikking nr. 2794/80 bevond. Daardoor zou een wezenlijk vormvoorschrift zijn geschonden en wel artikel 15, eerste alinea, EGKS-Verdrag, volgens hetwelk beschikkingen met redenen omkleed moeten zijn.

De *Commissie* betwist het uitgangspunt van verzoekster: de quotaregeling zou de ondernemingen niet over de gehele lijn in een slechtere situatie hebben gebracht dan waarin zij zich volgens de regeling van beschikking nr. 2794/80 bevonden. In ieder geval zouden de aanpassingen welke beschikking nr. 1831/81 bracht, in de overwegingen der beschikking hun verklaring vinden, zodat aan de motiveringsplicht zou zijn voldaan.

Verzoekster doet zeggen voor repliek dat beschikking nr. 1831/81 haar, wat de categorieën Ia en Ib betreft, in een veel slechtere situatie heeft gebracht: een op grondslag van de vorige beschikking, en wel op grond van haar artikel 4, berekend produktiequotum is nog slechts voor de helft in aanmerking genomen. En die verslechtering van haar positie is in beschikking nr. 1831/81 niet met redenen omkleed.

De *Commissie* doet zeggen voor dupliek dat Klöckners standpunt te dezen een miskenning inhoudt van de in artikel 6 onder I voorziene wijze van berekening der referentieproduktiecijfers, volgens welke bij de vaststelling van het eerste bedrag het laatste jaar vóór de crisis, de crisisjaren 1977-1980 en een kort vóór het begin der quotering gelegen jaar in aanmerking worden genomen, terwijl in het tweede bedrag de aanpassingen zijn verwerkt die na beschikking nr. 2794/80 hebben plaatsgevonden; die aanpassingen zouden bij de berekening onverkort, en niet slechts voor de helft, in aanmerking worden genomen. Het referentieproduktiecijfer zou gelijk zijn aan het rekenkundig gemiddelde van beide bedragen, zodat afwijkingen van het gemiddeld produktieniveau, zoals die uit individuele aanpassingen overeenkomstig beschik-

king nr. 2794/80 resulteren worden gecorrigeerd. Het systeem van de eerste beschikking is gewijzigd, omdat het bepaalde ondernemingen in de Gemeenschap, waaronder verzoekster, te zeer begunstigde; het nieuwe stelsel zorgde er dus alleen maar voor dat dit voordeel gedeeltelijk werd ingetrokken. Het gaat dus niet aan te zeggen dat zij in een slechtere positie zijn gebracht; de grief dat deze beweerde verslechtering niet is gemotiveerd, is dus zinledig. Bovendien was beschikking nr. 1831/81 van algemene strekking, zodat de Commissie alleen maar gehouden was uiteen te zetten welke redenen tot de wijziging van het systeem van berekening der referentieproduktiecijfers hadden geleid, hetgeen in de vierde overweging van de considerans der beschikking ook zou zijn geschied.

C — Het derde middel

Verzoekster betoogt dat de verdeling der quota over de ondernemingen der Gemeenschap, krachtens de hierbedoelde algemene beschikking, niet „op een billijke grondslag" is geschied, omdat de Commissie geen rekening heeft gehouden met de gevolgen van de subsidies welke in strijd met artikel 4, c, van het EGKS-Verdrag aan de ijzer- en staalindustrie in sommige Lid-Staten worden verleend. Zij is van mening dat verweerster die onrechtmatige subsidies in aanmerking had moeten nemen door hetzij aan niet gesubsidieerde ondernemingen een hoger quotum toe te kennen, hetzij de quota van ondernemingen die wel voor die steun in aanmerking kwamen, te verlagen. Voormelde schending van het Verdrag zou de begunstigde ondernemingen een vergroting van hun produktie hebben bezorgd, die zich zonder bedoelde subsidies niet zou hebben voorgedaan: zij hebben meer kunnen investeren dan andere ondernemingen.

Volgens Klöckner had de Commissie niet mogen volstaan met een verwijzing naar de mogelijkheid tegen zulke inbreuken op te treden overeenkomstig artikel 88 van het EGKS-Verdrag (dat door verweerster in dit verband ook nimmer is toegepast), terwijl zij al evenmin artikel 67 van dat Verdrag, dat niet op verboden subsidies als bedoeld in artikel 4, c, betrekking heeft, kan inroepen.

De *Commissie* betwist niet dat er Lid-Staten zijn die ijzer- en staalondernemingen subsidiëren; zij weerspreekt echter de juistheid van de gegevens welke verzoekster in bijlage 6 van het verzoekschrift met betrekking tot het bedrag van die subsidies heeft verstrekt. Verweerster meent dat het bedrag dier subsidies ten deze in ieder geval geen rol speelt.

Subsidies, door de Lid-Staten aan de ijzer- en staalbedrijven verleend, vallen niet onder het verbod van artikel 4, c, van het EGKS-Verdrag, dat slechts geldt voor speciale subsidie- of steunverlening aan de kolen- en staalindustrie; steunmaatregelen welke de ondernemingen ontvangen in het kader van de algemene uitoefening der bevoegdheden welke de Lid-Staten zich op het terrein van het economisch, industrieel, regionaal, fiscaal en sociaal beleid hebben voorbehouden, moeten worden getoetst aan artikel 67. In dat artikel worden algemene steunmaatregelen niet verboden; het stelt slechts een procedure vast om de positieve of negatieve gevolgen ongedaan te maken, die aan het beleid, door de Lid-Staten jegens de ijzer- en staalbedrijven gevolgd, verbonden kunnen zijn.

Verzoekster heeft gelijk wanneer zij stelt dat artikel 67 van het EGKS-Verdrag geen uitzondering maakt op het in artikel 4, c, omschreven subsidieverbod; dat wil evenwel niet zeggen dat de Commissie zich niet van artikel 67 zou mogen bedienen, immers beide bepalingen zijn

op verschillende subsidies van toepassing; betreft artikel 67 algemene steunmaatregelen, in artikel 4, c, gaat het om een specifieke, alleen voor de ijzer- en staalindustrie bedoelde steunverlening.

Bovendien zijn specifieke steunmaatregelen ten behoeve van de ijzer- en staalindustrie, mits binnen de grenzen, door de Commissie aangegeven in haar beschikkingen nrs. 257/80 van 1 februari 1981 (PB L 29, blz. 5) en 320/81 van 7 augustus 1981 (PB L 228, blz. 14) — tot instelling van communautaire bepalingen voor specifieke steunmaatregelen ten behoeve van de ijzer- en staalindustrie — niet strijdig met het in artikel 4, c, van het Verdrag omschreven verbod.

In ieder geval kunnen onder het verbod van artikel 4, c, van het EGKS-Verdrag vallende specifieke subsidies niet in het kader van een krachtens artikel 58 ingevoerd produktiequotastelsel in aanmerking worden genomen: on de naleving van het subsidieverbod van artikel 4, c, af te dwingen, staat de Commissie uitsluitend de procedure van artikel 88 van het EGKS-Verdrag ten dienste; volgens dat artikel is zij bij de schending van het verbod, verplicht tegen de Lid-Staat de voor schending van het Verdrag voorziene procedure aanhangig te maken.

Het toepassen in het kader van het produktiequotastelsel, van een „malus" op de quota van ondernemingen die een speciale subsidie ontvangen, zou de verboden subsidie als zodanig onverlet laten, en dus aan de inbreuk op het Verdrag geen eind maken; de doelstellingen van artikel 58 van het Verdrag, en de artikelen 4, c, en 88 mogen niet worden gekoppeld.

De mogelijkheid om de in artikel 88 van het Verdrag bij schending van het subsidieverbod voorziene sanctie door een andere, in het kader van het quotastelsel in te voeren sanctie te vervangen, moet afstuiten op een algemeen beginsel van publiekrecht, volgens hetwelk de overheid van haar bevoegdheden geen gebruik mag maken ter verwezenlijking van doeleinden waarvoor een andere wijze van optreden dwingend is voorgeschreven.

D — Het vierde middel

Verzoekster betoogt dat in de bestreden beschikkingen ten onrechte het gedeelte van de driemaandelijkse produktiequota dat binnen de gemeenschappelijke markt mag worden geleverd en het gedeelte dier quota dat mag worden uitgevoerd, zijn vastgesteld. Het quotum beperkt niet slechts de produktie, doch ook het volume van de leveringen welke verzoekster in de betrokken kwartalen vrijstaan. Leveringsquota voor de eigen markt van de Gemeenschap zijn weliswaar noodzakelijk om te voorkomen dat produkten die buiten de Gemeenschap niet konden worden afgezet, op de markt van de Gemeenschap worden aangeboden, maar in zoverre had men met quotering van de produktie en utisluiting van bewezen exporten kunnen volstaan. De Commissie heeft evenwel niet alleen voor de gemeenschappelijke markt, maar ook voor de exporten naar derde landen produktiequota vastgesteld, en die maatregel vond in artikel 58 EGKS-Verdrag geen steun. Getoetst aan artikel 95, eerste alinea, van het Verdrag had zij kunnen worden aanvaard voor zover de voorwaarden voor toepassing van dat artikel vervuld mochten zijn. In casu is daarvan evenwel geen sprake.

De Commissie zou het Verdrag dus hebben geschonden. En door de opneming der exporten onder de leveringsquota niet met redenen te omkleden zou zij

ook wezenlijke vormvoorschriften hebben geschonden.

De *Commissie* brengt hiertegen in dat verzoekster artikel 5 van beschikking nr. 1831/81, waarin geenszins „leverings"-quota voorzien zijn, verkeerd heeft geïnterpreteerd: de leveringen der ondernemingen omvatten twee componenten, te weten de in het kader der driemaandelijkse quota gefabriceerde produkten en de van eerdere produktie komstige voorraden; in beschikking nr. 1831/81 worden echter aan de afzet der voorraden generlei beperkingen gesteld, terwijl er in zoverre een regeling had moeten worden getroffen wanneer men werkelijk een stelsel van leveringsquota had willen invoeren. De regeling welke in de artikelen 5 en 8 der algemene beschikking besloten ligt, is er om te verhinderen dat bij teruglopende exporten de elders niet afgezette produkten binnen de Gemeenschap worden aangeboden. Vandaar dan ook dat men niet heeft gewild dat het aandeel dat de leveringen binnen de gemeenschappelijke markt uitmaken van de — voor de referentieperiode vastgestelde — totale produktie, wordt overschreden. De tegen deze regeling opgeworpen onrechtmatigheidsexceptie is dan ook ongegrond.

Verzoekster beklaagt er zich trouwens ten onrechte over dat zij slechts een bepaald gedeelte van haar produkten mag uitvoeren. Enerzijds mogen produkten uit de voorraden onbeperkt op de gemeenschappelijke markt dan wel naar derde landen worden geleverd. Anderzijds geeft beschikking nr. 1831/81 geen enkele bepaling volgens welke er maar een deel der produktie mag worden uitgevoerd; de Gemeenschap heeft er, juist met het oog op de ontlasting van de eigen markt, belang bij dat de ondernemingen hun produkten exporteren. Verzoeksters grief op dit punt is derhalve ongegrond.

Verzoekster brengt hiertegen in dat zij volgens artikel 5 van beschikking nr. 1831/81, haar produktiequotum slechts mag uitvoeren voorzover zij het niet op de gemeenschappelijke markt afzet, hetgeen zou zijn te beschouwen als een kwantitatieve exportbeperking en dus op een leveringsquotum en contingentering der exporten zou neerkomen. Verder zou het EGKS-Verdrag, waarin aan de Lid-Staten de bevoegdheid tot regeling der exporten wordt voorbehouden, zijn geschonden. Verzoekster beroept zich ten deze op de artikelen 59, 61, eerste alinea, 71, eerste alinea, 73, eerste alinea, en 74 van het Verdrag, en op artikel 19 van de Overeenkomst met betrekking tot de overgangsbepalingen.

De *Commissie* brengt hiertegen in dat verzoekster, aldus redenerend, geen rekening houdt met de te allen tijde openstaande mogelijkheid produkten uit de voorraden af te zetten. In ieder geval zou er rekening mede moeten worden gehouden dat ook de vraag naar staal op de markten van derde landen afneemt, zodat een vermindering der exporten op meer aanbod op de markt van de Gemeenschap neerkomt. In die omstandigheden kan het met artikel 58 van het EGKS-Verdrag nagestreefde doel juist worden verwezenlijkt door invoering van een mechanisme dat de ondernemingen dwingt hun produktie aan de teruggang van de vraag uit derde landen aan te passen. De in voormeld artikel 58 aan de Commissie toegekende bevoegdheden zouden daardoor geen enkele uitbreiding ondergaan.

E — Het vijfde middel

Volgens *verzoekster* had de Raad niet, in voege als voorzien in artikel 58, lid 1, EGKS-Verdrag, zijn instemming met de omstreden algemene beschikking betuigd. Ofschoon meermalen uitgenodigd tot overlegging van het raadsbesluit waaruit van die instemming moest blijken, heeft de Commissie zich ertoe be-

perkt een volkomen irrelevant perscommuniqué van het secretariaat-generaal van de Raad te produceren. Slechts bestudering van de stukken die de Commissie aan de Raad had overgelegd met het oog op de vergadering waarop de Raad bedoelde instemming had moeten betuigen, en van de notulen en de bandopnamen van die vergadering, had kunnen leren of het werkelijk tot „instemming" is gekomen en of die instemming inhoudelijk aan de eisen van het EGKS-Verdrag voldeed. Er zou dus in de eerste plaats van een niet-sluitende bewijsvoering sprake zijn.

Met verwijzing naar de argumenten die zij in andere, soortgelijke zaken (119/81 en 244/81) heeft voorgedragen, betoogt verzoekster dat 's Raads instemming in ieder geval voor alle bestanddelen van een quotaregeling noodzakelijk was, en niet slechts voor enkele beweerdelijk wezenlijke aspecten van dat stelsel, welke aspecten bovendien slechts boven water kunnen komen wanneer men te rade gaat met een objectief criterium, dat de Commissie blijkbaar niet heeft kunnen aangeven. Al zou er dus in casu van „instemming" van de Raad mogen worden gesproken, dan nog zou die instemming niet voldoen aan de eisen in het Verdrag gesteld. In zaak 119/81, waarin met betrekking tot de algemene beschikking nr. 2794/80 eenzelfde vraag was gerezen, heeft de Commissie de tekst overgelegd van de voorstellen welke zij met het oog op de vaststelling van de regeling der produktiequota bij de Raad had ingediend (document van 6. 10. 1980, COM/586 'def.). Maar bij vergelijking van die tekst, die verzoekster ook in de onderhavige zaak wenst te zien overgelegd, met de definitieve tekst van beschikking nr. 2794/80 treden tal van belangrijke verschillen aan de dag. Zulke verschillen deden zich ook voor tussen de tekst van de aanvankelijke voorstellen die de Commissie aan de Raad had ingediend en de definitieve tekst van beschikking nr. 1831/81. Het dossier kan dus geen uitsluitsel verschaffen over de vraag op welke tekst 's Raads pretense instemming betrekking had. En zonder objectief criterium kan niet worden vastgesteld of het bij eventuele verschillen tussen beide teksten wel of niet om punten van wezenlijk belang gaat. De primaire eis der rechtszekerheid zou dus zijn miskend.

De *Commissie* wijst verzoeksters betoog — op feitelijke en juridische gronden — van de hand, hetgeen ook geldt voor het verzoek om overlegging van nieuwe, haars inziens overbodige, documenten. Blijkens de considerans van beschikking nr. 1831/81 en een groot aantal in zaak 244/81 overgelegde documenten (voorstel van de Commissie, doc. COM(81) 277 def. van 22 mei 1981; 's Raads perscommuniqués nrs. 7330/81 en 7630/81; PB C 196 van 4. 8. 1981, blz. 6) heeft de Raad wel degelijk zijn instemming betuigd. De Commissie merkt voorts op dat het begrip „instemming" in artikel 58, lid 1, eerste alinea, van het EGKS-Verdrag niet nader wordt omschreven; opzet en strekking van de bepalingen leren evenwel dat het door de Commissie bij de Raad ingediende voorstel-quotaregeling niet in alle bijzonderheden behoeft te zijn uitgewerkt en ook niet als ontwerpbeschikking behoeft te worden gepresenteerd. Integendeeel, volgens artikel 58 moeten er, wil het tot een beschikking komen, drie processuele fasen worden doorlopen. Om te beginnen stelt de Commissie volgens lid 1, eerste alinea, vast, dat de Gemeenschap zich in een uitgesproken crisisperiode bevindt en dat de maatregelen, voorzien in artikel 57, niet voldoende zijn om aan die toestand het hoofd te bieden, terwijl in de tweede fase tot invoering van een stelsel van

produktiequota wordt besloten. Volgens lid 2 mag de Commissie in de derde fase de regeling tot in bijzonderheden uitwerken en met behulp van een of meer besluiten opleggen. De Raad komt er slechts in de tweede fase aan te pas. De Commissie moet, wil zij een quotaregeling kunnen invoeren, 's Raads instemming inwinnen, maar die instemming is niet nodig voor zover het om de uitwerking der regeling en om haar doorvoering door middel van rechtshandelingen (besluiten) gaat. Naar deze beginselen heeft men zich in casu gedragen: de procedure welke tot vaststelling van beschikking nr. 1831/81 leidde, voldeed aan artikel 58 van het EGKS-Verdrag, terwijl verschillen tussen het door de Commissie bij de Raad ingediende voorstel en het door de Commissie met instemming van de Raad vastgestelde besluit tot invoering van de quotaregeling niet ter zake doen. Zulke verschillen zijn het resultaat van de besluitvormingsprocedure die tot 's Raads instemmend besluit leidt; na de in de Raad gevoerde besprekingen kan de Commissie zich zeer wel geroepen voelen de aanvankelijke opzet van de quotaregeling te wijzigen. Het is zelfs mogelijk dat de Raad zijn instemming van deze of gene modaliteit der regeling afhankelijk stelt. En aan een objectief criterium ter onderscheiding van bestanddelen die wel of niet instemming „vragen", bestaat geen enkele behoefte: die instemming betreft enkel en alleen het principieel besluit tot invoering van de quotaregeling over te gaan, terwijl de uitwerking van zodanig principieel besluit op de weg der Commissie ligt.

IV — Mondelinge behandeling

De firma Klöckner-Werke AG, vertegenwoordigd door de hoogleraar B. Börner, en de Commissie, vertegenwoordigd door M. Koch, lid van de juridische dienst, als gemachtigde, bijgestaan door de hoogleraar E. Grabitz, zijn ter terechtzitting van 15 december 1982 gehoord. Ten verhore zijn door de vertegenwoordiger der Commissie twee documenten overgelegd.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 23 februari 1983 zijn conclusie genomen.

In rechte

1 Bij op 8 december 1981 onderscheidenlijk 15 januari 1982 ter griffie van het Hof ingediende verzoekschriften heeft Klöckner-Werke AG, ijzer- en staalonderneming, gevestigd te Duisburg, Bondsrepubliek Duitsland, krachtens artikel 33, tweede alinea, EGKS-Verdrag beroep ingesteld tot nietigverklaring van de mededelingen der Commissie de dato 26 oktober en 4 december 1981, waarbij de Commissie krachtens haar algemene beschikking nr. 1831/81 van 24 juni 1981 tot invoering van een stelsel van toezicht en van een nieuw quotastelsel voor de vervaardiging van bepaalde produkten voor

de ondernemingen van de ijzer- en staalindustrie (PB L 180, blz. 1) voor het vierde kwartaal van 1981 en voor het eerste kwartaal van 1982 ten aanzien van verzoekster de referentieproduktiecijfers en referentiehoeveelheden alsmede de produktie- en leveringsquota voor afgeleide produkten van categorie I heeft vastgesteld. De beide zaken zijn bij beschikking van het Hof de dato 5 mei 1982 wegens verknochtheid gevoegd.

2 Tot staving van haar beroep bedient verzoekster zich van een aantal middelen, die kunnen worden samengevat als volgt:

1. De Raad heeft met betrekking tot beschikking nr. 1831/81 niet regulier zijn instemming betuigd;

2. De Commissie zou zich niet hebben gedragen naar haar verplichting om bij de vaststelling der produktiequota een minimaal gebruik van de produktiemiddelen te waarborgen, terwijl beschikking nr. 1831/81 in zoverre niet met redenen zou zijn omkleed;

3. De Commissie zou bij de vaststelling der produktiequota geen rekening hebben gehouden met de gevolgen van het feit dat sommige Lid-Staten hun ijzer- en staalbedrijven onrechtmatig subsidiëren;

4. De Commissie zou „leverings"quota voor de gemeenschappelijke markt in de plaats van de in artikel 58 bedoelde produktiequota hebben gesteld en exportquota hebben vastgesteld.

3 Subsidiair vordert verzoekster:

a) de bij de bestreden beschikkingen vastgestelde produktiequota nietig te verklaren, voor zover zij, wat categorieën Ia en Ib betreft, beneden bepaalde tonnages blijven;

b) de produktiequota nietig te verklaren, voor zover de produktie bestemd is voor derde landen;

c) de bestreden beschikkingen nietig te verklaren, voor zover zij een gedeelte van de produktiequota vaststellen, dat op de gemeenschappelijke markt mag worden geleverd.

4 Met betrekking tot het subsidiair gevorderde zij vastgesteld dat de sub a geformuleerde subsidiaire vordering door het tweede middel en de sub b en c geformuleerde subsidiaire vorderingen door het vierde middel worden gedekt. Deze subsidiaire vorderingen zullen dan ook tezamen met de hoofdvorderingen worden besproken.

5 In limine litis zij er voorts op gewezen dat het door verzoekster in dit geding gevoerde betoog goeddeels samenvalt met de middelen, voorgedragen in zaak 119/81, die aanleiding heeft gegeven tot het (nog niet gepubliceerde) arrest, op 7 juli 1982 tussen dezelfde partijen gewezen. Voor de onderhavige zaak dient evenwel in aanmerking te worden genomen dat beschikking nr. 2794/80 van 31 oktober 1980 (PB L 291, blz. 1), die aan de in zaak 119/81 aangevochten beschikking ten grondslag lag, inmiddels door voormelde beschikking nr. 1831/81 is vervangen, terwijl verzoekster voorts, tot staving van haar beroep, een aantal nieuwe argumenten heeft voorgedragen. Daarom moet thans zowel op de in het eerdere arrest reeds uitgewezen feitelijke en rechtsvragen als op de in casu opgeworpen nieuwe kwesties worden ingegaan.

1. Het middel dat de Raad niet zijn instemming zou hebben betuigd

6 Verzoekster betwist niet dat de Raad met beschikking nr. 1831/81 heeft ingestemd. In geding is of die instemming werd betuigd onder voorwaarden die zich verdragen met artikel 58 van het EGKS-Verdrag.

7 Volgens verzoekster zou de Commissie aan de Raad geen min of meer vastomlijnde voorstellen, doch een volledig uitgewerkt ontwerp hebben moeten voorleggen. In geval van tegenspraak zou de Commissie dus hebben te bewijzen dat de door haar genomen beschikking in overeenstemming is met de door haar aan de Raad voorgelegde — en door de Raad goedgekeurde — tekst. Wordt dit bewijs niet geleverd, dan zou de beschikking niet met het gemeenschapsrecht in overeenstemming zijn te achten en bij de Lid-Staten op verzet kunnen stuiten. Teneinde te kunnen nagaan of de gevolgde procedure voldoet aan de voorwaarden van artikel 58, wenst verzoekster de notulen van de Raad en de bandopnamen der door de Raad gevoerde besprekingen te zien overgelegd.

8 Dit standpunt van verzoekster berust op een miskenning van de in artikel 58 bedoelde verdeling van bevoegdheden èn van de beginselen die ten grondslag liggen aan het legislatieve stelsel dat in het EGKS-Verdrag werd vastgelegd.

9 Volgens artikel 58, lid 1, eerste alinea, staat het aan de Commissie het bestaan van een uitgesproken crisis vast te stellen. Wordt zulk een crisis geconstateerd en zijn de in artikel 57 voorziene maatregelen niet voldoende om er het hoofd aan de bieden, dan is de Commissie volgens artikel 58 verplicht een stelsel van produktiequota in te voeren. De bevoegdheid tot het nemen van passende maatregelen wordt in artikel 58 aan de Commissie voorbehouden, met dien verstande evenwel dat zij slechts na „instemming" van de Raad kan optreden.

10 Deze in artikel 58 voorziene vorm van overleg tussen Commissie en Raad, wordt niet nader uitgewerkt. Het ligt derhalve op de weg van de beide instellingen om, in gemeen overleg en met eerbiediging van wederzijdse bevoegdheden, tot bepaalde samenwerkingsvormen te komen. Aan de in artikel 58 gestelde eisen is dan ook voldaan, wanneer bedoelde samenwerking ertoe leidt dat de Raad met de „quotaregeling" die de Commissie zich voorstelt in te voeren, akkoord gaat, waartoe door beide instellingen geen in bijzonderheden uitgewerkte ontwerp-beschikking behoeft te worden besproken.

11 Zoals het Hof reeds in zijn arrest van 7 juli 1982 heeft overwogen, moet het ervoor worden gehouden dat de beschikkingen der Commissie, waarmede de Raad volgens de considerans heeft ingestemd, naar behoren werden vastgesteld. Verzoekster heeft zich ertoe beperkt vragen van hypothetische aard over mogelijke onregelmatigheden in de betrekkingen tussen Commissie en Raad te stellen, zonder ook maar de geringste aanwijzing te verschaffen op grond waarvan zou kunnen worden betwijfeld dat de instemming van de Raad naar de eisen van artikel 58 is tot standgekomen. Er zijn dan ook geen termen aanwezig te dien aanzien instructiemaatregelen te gelasten.

12 Tenslotte zij er met betrekking tot de eisen van communautaire legaliteit op gewezen dat het stelsel der in het EGKS-Verdrag voorziene rechtswegen in zoverre passende waarborgen biedt. Raad èn Lid-Staten kunnen krachtens artikel 33 van het EGKS-Verdrag een beschikking van de Commissie door

het Hof doen controleren, wanneer zij menen dat 's Raads instemming niet naar behoren tot stand kwam. Er zij in casu slechts op gewezen dat de rechtmatigheid van beschikking nr. 1831/81 niet aldus, binnen de in het Verdrag gestelde termijnen, werd aangevochten.

13 Het middel moet derhalve worden verworpen.

2. Het middel volgens hetwelk de verplichting een minimaal gebruik van de produktiecapaciteiten te waarborgen, zou zijn miskend

14 Verzoekster heeft in de onderhavige zaak in hoofdzaak de argumenten herhaald welke zij reeds in zaak 119/81 had voorgedragen: het zoeken van een „billijke grondslag" zou voor de Commissie de verplichting inhouden aan de ondernemingen de handhaving van een minimum werkgelegenheidsniveau te verzekeren, en wel door een zodanige quotering dat aan iedere onderneming de mogelijkheid wordt verzekerd haar produktiecapaciteit in overeenstemming met het communautaire gemiddelde te gebruiken. Zij meent dat zij door beschikking nr. 1831/81 in een nog slechtere positie is geraakt dan waarin zij sedert beschikking nr. 2794/80 verkeerde. Immers, de nieuwe beschikking biedt niet langer de mogelijkheid de referentieproduktiecijfers van ondernemingen waarbij de bezettingsgraad beneden het communautair gemiddelde ligt te verhogen, zoals in artikel 4, lid 3, van de vroegere beschikking was voorzien: artikel 6, lid 1, b, van de nieuwe beschikking heeft dit voordeel slechts ten halve gehandhaafd.

15 Verzoekster betoogt dat de in deze beperking van haar quota gelegen achteruitgang van haar positie zelfs haar bestaan in gevaar brengt en haar in een „noodtoestand" brengt. De doelstelling van artikel 58 kan haars inziens eerst worden verwezenlijkt door een regeling die zodanig is opgezet dat aan de onderneming een passend gebruik van hun tegenwoordige produktiecapaciteit wordt verzekerd, en niet door een referentie aan de daadwerkelijke produktie in eerdere tijdvakken.

16 In het kader van dit middel heeft verzoekster ook haar bezwaren tegen de vaststelling van haar produktiecapaciteit door de Commissie gehandhaafd: in zijn arrest van 7 juli 1982 zou het Hof dit punt niet hebben afgedaan, zodat zij de conclusies welke zij aan een rapport van 1 mei 1981, het „rapport Kawasaki" verbond, handhaaft. Voor het onderhavig geding heeft zij

onder meer verwezen naar een 12 januari 1982 gedagtekend expertiserapport, door de hoogleraar Jeschar, in samenwerking met de firma Stein-Heurty, opgemaakt met betrekking tot de capaciteit van een door die firma vervaardigde wandeloven, deel uitmakend van de walsstraat te Bremen. Verzoekster meent dat de conclusies van dat rapport een gunstiger beoordeling van de produktiecapaciteit der betrokken installaties rechtvaardigen. Ook heeft verzoekster een accountantsrapport van de firma Wollert-Elmendorf overgelegd, betreffende de extra-verliezen, door de onderneming bij beperking van de produktie van haar walsstraat geleden.

17 Tenslotte betoogt verzoekster dat de bepalingen van beschikking nr. 1831/81, die haar in een slechtere positie hebben gebracht dan waarin zij ten tijde van beschikking nr. 2794/80 verkeerde, in het geheel niet met redenen omkleed zijn, hetgeen beschikking nr. 1831/81 wegens schending van een wezenlijk vormvoorschrift nietig zou maken.

18 Bestudering van beschikking nr. 1831/81 leert dat de Commissie daarbij de grondslag ter bepaling van de referentieproduktiecijfers, zoals die bij beschikking nr. 2794/80 waren vastgelegd, heeft gewijzigd.

19 Enerzijds zijn in artikel 6, lid 1, a van de nieuwe beschikking de ter vaststelling van de referentieproduktie in aanmerking genomen perioden uitgebreid: met handhaving van het beginsel dat de maanden — van de periode 1977/1980 — gedurende welke de produktie der ondernemingen het hoogst is geweest in aanmerking moeten worden genomen, heeft men in die beschikking ook twee nieuwe referentieperioden geïntroduceerd, te weten het jaar 1974 en het tijdvak dat aan de inwerkingtreding van beschikking nr. 2794/81 onmiddellijk is voorafgegaan. Anderzijds heeft men in de nieuwe beschikking de mogelijkheid laten vervallen de referentieproduktiecijfers van ondernemingen met een bezettingsgraad beneden het communautair gemiddelde, aan te passen. Nochtans zijn de voordelen welke door artikel 4, lid 3, van beschikking nr. 2794/80 voor de betrokken ondernemingen waren weggelegd, in artikel 6, lid 1, b, van beschikking nr. 1831/81 voor de helft gehandhaafd.

20 Blijkens de ten processe verschafte toelichtingen heeft de Commissie met deze wijziging van het systeem voor alle ondernemingen in de Gemeenschap tot een billijker grondslag ter berekening van de referentieproduktiecijfers willen komen, in dier voege dat voortaan zowel een aan de crisis voorafgaande produktieperiode als een periode kort vóór de dag van invoering van het stelsel der produktiequota in aanmerking zouden worden genomen. De Commissie meent dat het, nu er een betere aanpassing van de criteria ter vaststelling van quota aan de daadwerkelijke situatie der ondernemingen werd bereikt, geen zin meer heeft om, ter bijstelling van de referentieproduktiecijfers volgens het systeem van de oude beschikking met de produktiecapaciteit te werken. Ten gunste van de ondernemingen die van bedoelde bijstelling profiteerden een gedeeelte van het verkregen voordeel handhavend, heeft de Commissie de werking ervan afgezwakt met behulp van het rekenkundig gemiddelde van de beide factoren, bedoeld in artikel 6, lid 1, van beschikking nr. 1831/81.

21 De ervaring had volgens de Commissie geleerd dat bijstelling volgens artikel 4, lid 3, van beschikking nr. 2794/80 aan ondernemingen met een bezettingsgraad beneden het communautaire gemiddelde, vergeleken met de andere ondernemingen een ongerechtvaardigd voordeel bezorgde. Zij wijst erop dat verzoekster van alle ondernemingen het meest van deze bepaling had geprofiteerd. Met de nieuwe beschikking zou men dit voordeel juist, om andere ondernemingen die minder hadden geprofiteerd en zich verongelijkt achtten, recht te doen wedervaren, hebben willen afzwakken. De Commissie betwist dat de behandeling waarvoor verzoekster krachtens de nieuwe beschikking in aanmerking komt, gelet op haar vroegere positie, als „achteruitgang" is te beschouwen; in de nieuwe beschikking wordt slechts een ongerechtvaardigd voordeel ten dele ongedaan gemaakt.

22 De Commissie meent voorts dat zij door vaststelling van nieuwe modaliteiten voor de berekening van de produktiequota, de vaststelling van een „billijke grondslag" voor alle ondernemingen van de Gemeenschap nog dichter heeft benaderd. Herinnerend aan hetgeen in de zaak 119/81 werd betoogd, heeft zij er te dezen op gewezen dat een krachtens artikel 58 vastgesteld stelsel van produktiequota noodzakelijkerwijze op de daadwerkelijke produktie der ondernemingen — en niet op hun produktiecapaciteit — moet berusten. De capaciteit zegt niets over de daadwerkelijke produktie en is derhalve als criterium ter aanpassing van de produktie aan de vermindering van de vraag, ondeugdelijk.

23 Zoals het Hof in zijn arrest van 7 juli 1982 heeft vastgesteld, kan redelijkerwijs niet worden betwist dat de Commissie, opterend voor het criterium der daadwerkelijke produktie, heeft gehandeld in overeenstemming met artikel 58, lid 2, van het Verdrag, volgens hetwelk de quota op een „billijke grondslag" moeten worden vastgesteld. In het arrest is erop gewezen dat, anders dan het criterium van de produktiecapaciteit — dat zich naar zijn aard voor verschillende beoordelingen leent — dat van de daadwerkelijke produktie der ondernemingen tweeërlei voordeel biedt: het leidt ertoe dat men bij zijn oordeel van een objectieve grondslag kan uitgaan en het maakt een beperking van de totale produktie mogelijk zonder dat daardoor wijziging wordt gebracht in de posities, door de onderscheiden ondernemingen op de markt ingenomen.

24 Door het voordeel te besnoeien dat bepaalde ondernemingen, ten detrimente van andere ondernemingen, ontleenden aan de in aanmerkingneming van een beneden het communautair gemiddelde gelegen bezettingsgraad — en door aldus te trachten de aan de crisis verbonden lasten beter over de gezamenlijke ondernemingen van de Gemeenschap te verdelen — heeft de Commissie zich niet begeven buiten de grenzen van de discretionaire bevoegdheid, haar toegekend in artikel 58, volgens hetwelk de produktiequota op een „billijke grondslag" moeten worden vastgesteld.

25 Blijkens het hiervoor overwogene miskent verzoekster, die een zodanige opzet van het stelsel der produktiequota verlangt dat de ondernemingen zich er een adequaat gebruik van hun produktiecapaciteit door zien gewaarborgd, de werkelijke bedoeling van artikel 58 van het Verdrag; de bepaling is er niet om de ondernemingen in crisistijd te vrijwaren tegen de consequenties van hun vroegere, blijkbaar niet op de economische ontwikkeling afgestemde, beleidskeuzen ten aanzien van investeringen en produktie.

26 Ofschoon de krachtens artikel 58 genomen maatregelen de gezamenlijke ijzer- en staalindustrie van de Gemeenschap in staat moeten stellen zich op collectieve grondslag en door bundeling van inspanningen te verdedigen tegen bij teruglopende vraag intredende crisisverschijnselen, verplicht de bepaling, naar het Hof in zijn arrest van 7 juli 1982 heeft uiteengezet, de Commissie geenszins om aan een bepaalde onderneming, ten detrimente van de andere ondernemingen in de Gemeenschap, een volgens die onderneming aan haar eigen criteria van rentabiliteit en bedrijfsontwikkeling beantwoordende minimale produktie te waarborgen.

27 Naar aanleiding van de bezwaren, door verzoekster ontwikkeld tegen de vaststelling — door de Commissie — van de produktiecapaciteit van haar onderneming in het kader van artikel 4, lid 3, van beschikking nr. 2794/80, zij verwezen naar de overwegingen van het arrest van 7 juli 1982, waarin dit verweer, na een gedetailleerde bespreking van de antecedenten van dit geschilpunt, ondubbelzinnig werd verworpen. Er zij aan herinnerd dat verzoekster jaar in jaar uit onjuiste gegevens betreffende de produktiecapaciteit van haar installaties had verschaft en dat de Commissie, na een in de onderneming verrichte controle, bereid is gevonden van verzoekster een verbeterde opgave te aanvaarden, waarop de nadien genomen besluiten, houdende vaststelling van de produktiequota, zijn gebaseerd.

28 In het onderhavig geding heeft verzoekster geen enkel nieuw gegeven verstrekt op grond waarvan dit oordeel zou kunnen gewijzigd. Door overlegging van het expertiserapport Jeschar, dat op een mathematische fictie is gebaseerd, tracht verzoekster een element van het rapport CRM-Kawasaki, waaraan het Hof geen enkele bewijskracht heeft toegekend, recht te zetten. Het rapport-Wollert-Elmendorf is een accountantsrapport, waarin de geldelijke gevolgen van de produktiequota welke voor het derde kwartaal van 1981 aan de onderneming werden toegekend, worden geëvalueerd, uitgaande van een door verzoekster opgestelde hypothese, bestaande in de toekenning van quota op grondslag van een hypothetische produktie, overeenkomende met de gemiddelde bezettingsgraad van de ondernemingen in de Gemeenschap. Dit accountantsrapport, waarin het bedrag dat tussen verzoekster en de Commissie in geding is, wordt geëvalueerd, is gebaseerd op een beoordeling van de produktiecapaciteit (459 000 ton per maand is 5 508 000 ton per jaar), die het Hof in zijn arrest van 7 juli 1982 reeds met zoveel woorden heeft verworpen. Het rapport brengt derhalve, wat de door verzoekster opgeworpen kwestie van haar produktiecapaciteit betreft, geen enkel novum.

29 Dit verweer moet derhalve geacht worden in het arrest van 7 juli 1982 definitief te zijn beantwoord.

30 In haar tegen beschikking nr. 1831/81 ingebrachte motiveringsklacht voert verzoekster tenslotte aan dat de redenen waardoor de Commissie zich deed leiden, onvoldoende tot uitdrukking zijn gekomen in de overwegingen van

de considerans der beschikking, waarin ten deze alleen maar wordt gezegd dat de Commissie rekening heeft gehouden met de ervaring, bij het beheer van het stelsel (van beschikking nr. 2794/80) opgedaan. De nieuwe beschikking zou derhalve wegens schending van een wezenlijk vormvoorschrift nietig zijn.

31 Hierover zij allereerst opgemerkt dat de Commissie, in de aangehaalde overweging van de considerans, wel degelijk de redenen heeft opgegeven voor het blijkbaar wezenlijke element van de nieuwe beschikking, namelijk de aanpassing van de referentieperioden in die zin, dat er, door van meer representatieve produktieperioden uit te gaan dan voorheen, een betere grondslag ter berekening van de quota werd vastgesteld. Deze redengeving verschaft de betrokken ondernemingen voldoende houvast wat betreft het door de Commissie nagestreefde doel. Verzoeksters kritiek betreft in werkelijkheid dus slechts het feit dat de Commissie niet heeft gemotiveerd waarom zij een in beschikking nr. 2794/80 voorziene bijstelling — de inaanmerkingneming van de produktiecapaciteit — gedeeltelijk heeft laten varen.

32 Volgens 's Hofs jurisprudentie (men zie laatstelijk het nog niet gepubliceerde arrest, op 28 oktober 1982 gewezen in de zaken 292 en 293/81, *Lion e. a.*) moet de redengeving van handelingen van de Gemeenschap op de aard van de betrokken handeling zijn afgestemd. Er moet duidelijk en ondubbelzinnig uit blijken welke redenering het communautaire gezagsorgaan waarvan de handeling is uitgegaan, heeft gevolgd, zodat belanghebbenden de rechtsvaardigingsgronden van de maatregel kunnen kennen en het Hof zijn toezicht kan uitoefenen. Bij maatregelen van verordenende aard, zoals de omstreden algemene beschikking, kan geen specifieke motivering worden verlangd van de verschillende, soms zeer talrijke en ingewikkelde, onderdelen, feitelijk en rechtens, die er in voorkomen, als zij maar binnen de systematiek van het geheel vallen.

33 Dit geldt ontegenzeggelijk voor de omstreden bepalingen: verzoekster kan de strekking ervan door vergelijking van de bepalingen der beide successievelijk vastgestelde beschikkingen, moeiteloos achterhalen. Het zou dus te ver gaan van de Commissie te verlangen dat zij zich nader verklaart op een detailpunt van de regeling, dat niet meer schijnt in te houden dan dat een bij-

stellingsmogelijkheid die haar grondslag en rechtvaardiging vond in beschikking nr. 2794/80, in de nieuwe regeling in afgezwakte vorm werd gehandhaafd.

34 Op grond van een en ander moet het middel worden verworpen.

3. Het middel volgens hetwelk de Commissie geen rekening zou hebben gehouden met de gevolgen van verboden subsidies

35 In het kader van dit middel neemt verzoekster de argumenten welke zij in de zaak 119/80 heeft voorgedragen, ongewijzigd over.

36 Er zij aan herinnerd dat het Hof in zijn arrest van 7 juli 1982 verzoeksters kritiek naar aanleiding van het feit dat de Commissie niet is opgetreden tegen overheidssubsidies die, in bepaalde Lid-Staten, de produktie- en mededingingsverhoudingen in de ijzer- en staalsector hebben vervalst, gegrond heeft geacht. Er zij evenwel ook aan herinnerd dat het Hof in hetzelfde arrest enerzijds de Commissie gerechtigd heeft geacht om bij de inrichting van het produktiequotastelsel rekening te houden met de gevolgen van subsidies waarvan het onrechtmatig karakter volgens daartoe geëigende procedures werd vastgesteld, maar anderzijds heeft overwogen dat niet mag worden verlangd dat anti-crisismaatregelen als in artikel 58 bedoeld, worden aangewend om de gevolgen van door de Lid-Staten wederrechtelijk verleende steun te verhelpen.

37 Waar te dezen geen enkel nieuw argument werd voorgedragen, zal ook dit middel moeten worden verworpen.

4. Het middel volgens hetwelk de Commissie „leveringsquota" voor de gemeenschappelijke markt in de plaats van de produktiequota zou hebben gesteld en exportquota zou hebben vastgesteld

38 Verzoekster meent dat de kwestie der „leveringsquota" die ook reeds de inzet vormde van zaak 119/81, in het arrest van 7 juli 1982 niet tot oplossing werd gebracht, nu het Hof in dat arrest heeft vastgesteld dat dit begrip bij de vaststelling der produktiequota voor het tweede kwartaal van het jaar 1981 geen rol heeft gespeeld. Zij wenst dit vragencomplex derhalve opnieuw te zien onderzocht en betoogt in hoofdzaak dat de Commissie zich krachtens artikel 58 wel met de produktie mag inlaten, maar niet met de afzet van staal

op de gemeenschappelijke markt dan wel op de exportmarkten. Voor „impliciete bevoegdheden", die de Commissie in staat zouden stellen zich met de levering van waren in te laten, zou in de systematiek van het EGKS-Verdrag geen plaats zijn.

39 Verzoekster is, wat betreft de verdeling der leveringen over de binnenmarkt en derde landen, van oordeel dat artikel 58 de Commissie niet de bevoegdheid verleent de buitenhandel te regelen en met name niet, de exporten te beperken; volgens het systeem van het EGKS-Verdrag is het handelsbeleid zaak van de Lid-Staten. Verzoekster betoogt dat de Commissie de produktiequota zonder meer op het niveau van de communautaire vraag had kunnen vaststellen, met dien verstande dat de ondernemingen de hoeveelheden waarvan werd aangetoond dat zij naar derde landen werden uitgevoerd, in mindering mochten brengen op de produktie welke ter berekening van de produktiequota in aanmerking moest worden genomen.

40 Omdat de regeling welke beschikking nr. 1831/81 ten aanzien van deze kwesties geeft, explicieter is dan die van de eerdere beschikking, dient verzoeksters betoog ook aan de nieuwe bepalingen te worden getoetst.

41 Volgens artikel 5 van beschikking nr. 1831/81 stelt de Commissie per kwartaal voor elke onderneming de produktiequota vast, alsook het gedeelte van deze quota dat op de gemeenschappelijke markt mag worden geleverd. De wijze van verdeling is in artikelen 8-11 geregeld: volgens artikel 11, lid 5, worden leveringen, welker uitvoer uit het grondgebied van de Gemeenschap door een onderneming niet wordt bewezen, geacht binnen de gemeenschappelijke markt te zijn verricht.

42 Blijkens de systematiek dezer bepalingen stelt de Commissie voor elke onderneming een totaal produktiequotum vast alsook — binnen dat quotum — het gedeelte dat op de gemeenschappelijke markt mag worden geleverd; het restant mag in derde landen worden afgezet. Volgens artikel 9 der beschikking worden er voor de vaststelling van de produktiequota en van het gedeelte dier quota dat op de gemeenschappelijke markt mag worden geleverd, verschillende verminderingspercentages aangehouden. De verminderingspercentages voor het tweede kwartaal van 1982 zijn, overeenkomstig genoemde bepaling, vastgesteld bij beschikking nr. 532/82 van 3 maart 1982 (PB L 65, blz. 5).

43 In zijn arrest van 7 juli 1982 heeft het Hof overwogen dat, naar de aard van het bij artikel 58 van het Verdrag ingestelde mechanisme, elke produktiebeperking zowel op de verkoopmogelijkheden binnen de gemeenschappelijke markt als op de exportmogelijkheden haar weerslag heeft. De Commissie heeft er terecht op gewezen dat het geen zin heeft produktiequota in te stellen, wanneer de ondernemingen vrij blijven ongecontroleerde hoeveelheden naar derde landen uit te voeren, immers zulke exporten kunnen niet slechts aan de belangen van de Gemeenschap op die markten afbreuk doen, maar ook bepaalde hoeveelheden naar de binnenmarkt doen terugvloeien en het aldaar bestaande evenwicht in gevaar brengen.

44 In hetzelfde arrest heeft het Hof overwogen dat het aan de Commissie staat te beoordelen of in het kader van krachtens artikel 58 te treffen maatregelen ook de buitenlandse handel in aanmerking moet worden genomen. Het ligt op de weg van die instelling inzoverre zowel met de eigen behoeften van de gemeenschappelijke markt als met de belangen van de Gemeenschap in haar betrekkingen met derde landen rekening te houden. Ofschoon de Commissie in artikel 58 bevoegd wordt verklaard om in een uitgesproken crisisperiode in de produktie in te grijpen, terwijl over de handel met derde landen niet wordt gesproken, is de bepaling nochtans niet in die zin te verstaan dat er aan de onderscheiden ondernemingen alleen maar een totaal produktiequotum mag worden toegewezen, dat hetzij op de binnenmarkt, hetzij op de markten van derde landen zou kunnen worden afgezet.

45 Hieruit volgt dat de Commissie niet is getreden buiten de bevoegdheden welke haar in artikel 58 worden toegekend toen zij in de bestreden beschikking verschillende driemaandelijkse referentieproduktiecijfers en -hoeveelheden aanhield voor de toepassing van de verminderingspercentages ter vaststelling van de produktiequota, onderscheidenlijk het gedeelte van de produktie dat op de gemeenschappelijke markt mocht worden geleverd.

46 Ook dit middel moet derhalve worden verworpen.

Kosten

47 Volgens artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering wordt de in het ongelijk gestelde partij in de kosten verwezen. Aangezien verzoekster in het ongelijk gesteld is, moet zij in de kosten worden verwezen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Vierde kamer),

uitspraak doende:

1. **Verwerpt de beroepen.**

2. **Verwijst verzoekster in de kosten.**

O'Keeffe Pescatore

Bosco Koopmans Bahlmann

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 11 mei 1983.

De griffier
P. Heim

De president van de Vierde kamer
A. O'Keeffe

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL G. REISCHL VAN 23 FEBRUARI 1983 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

Onder vigeur van beschikking nr. 1831/81 van 24 juni 1981 (PB L 180 van 1981, blz. 1 e.v.) ontving de firma Klöckner, die in zaak 244/81 haar quotatoewijzing voor het derde kwartaal van 1981 heeft aangevochten, overeenkomstige mededelingen voor het vierde kwartaal van 1981 en de twee eerste kwartalen van 1982.

Het gaat daarbij om de brief van 26 oktober 1981, die wat de voor het vierde kwartaal van 1981 geldende verminderingspercentages betreft, op beschikking nr. 2979/81 (PB L 298 van 1981, blz. 11) berustte, de brief van 4 december 1981 die op beschikking nr. 3328/81 (PB L 334 van 1981, blz. 34) voor het eerste

1 — Vertaald uit het Duits.